

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2021

**Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála**

Stair

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótaíl i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuilleanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACHT 2021

SCÉIM MHARCÁLA

STAIR AN NUA-AOIS DHÉANACH

ARDLEIBHÉAL

Nótaí Mínithe Marcála Ar Líne

Siombail	Cur síos	Arna Léiriú
	Lúbíní cearnógacha	Léirítear tús agus deireadh an ailt ar cheart Marcanna Carnacha (MCanna) a bhronnadh dóibh
	Tic (bán)	Bailí/ceart/ábhartha/obair lena ngabhann fiúntas (ní bhaineann aon mharc le tic bán)
	Náid	Náid bronnta
	Tic le huimhir	Tic le luach na marcanna bronnta (e.g. 5 mharc)
	Barraíocht marcanna ailt	Mar ar bronnadh an marc ab airde MCanna incheadaithe ar fhreagra, bronnfar marcanna measta ar aon ábhar breise le luach náid i gceist (e.g. 5 “mharc”)
	Crosáil/X	Neamhbhailí/mícheart/neamhábhartha
	Líne chorrach cheartingearach	Leathanach/roinn a chonaic an ceartaitheoir
	Líne chorrach chothrománach	Cuir líne faoi
GF	Gan Freagra	Níor freagraíodh an cheist

Tabhair do d’aire: b’fhéidir nach mbainfeadh roinnt nótaí mínithe le hábhar maidir le scrípteanna ar leith.

AN TUARASCÁIL AR AN STAIDEÁR TAIGHDE (TST)
(100 marc)

LÉITEAR AN tIOMLÁN SULA MARCÁILTEAR AON NÍ!

PLEAN IMLÍNEACH (15 mharc)

Foinsí a lua = 6 mharc Gnéithe eile = 9 marc

Foinsí a lua

Iarrtar trí fhoinse chuí a lua.

Gach foinse chuí a lua go cruinn = 2 mharc

Údar agus teideal amháin = 1 mharc

Mír eolais eile sa bhreis air sin mar fhianaise (e.g. foilsitheoir, dáta) = 1 mharc

2 mharc x 3 = uasmhéid 6 mharc maidir le trí fhoinse

N.B. N.B. 'Ní ghlacfar le gnáth-théacsleabhair scoile mar fhoinsí oiriúnacha chun críche staidéir thaighde.' RO/CNCM Treoirilnte, lch 14.

An t-ábhar staidéir atá molta a shainiú agus bunús a thabhairt dó, ag sonrú na n-aidhmeanna agus an chuir chuige atá i gceist.

An leagann an t-iarrthóir amach go soiléir an t-ábhar a bhfuil sé i gceist staidéar a dhéanamh air agus an chúis go ndéantar? An leagann an t-iarrthóir amach na haidhmeanna leis an staidéar agus an chaoi ar dóigh go mbainfear amach iad?

Maidir le gach ceann de na trí chritéar, cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Sainiú agus bunús
(uasmharc = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Aidhmeanna a shonrú
(uasmharc = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Cur chuige a shonrú
(uasmharc = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

MEASTÓIREACHT AR NA FOINSÍ (25 mharc)

Tagairt a dhéanamh do láidreachtaí agus/nó laigí na bhfoinsí agus léargas a thabhairt ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar.

Cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Tagairt do na TRÍ fhoinse GO LÉIR

sármhaith = 22-25 mharc
go han-mhaith = 17-21 mharc
go maith = 13-16 mharc
réasúnta = 9-12 mharc
lag = 0-8 marc

Gan ann ach tagairt do DHÁ fhoinse

sármhaith = 15-17 marc
go han-mhaith = 12-14 mharc
go maith = 9-11 mharc
réasúnta = 6-8 mharc
lag = 0-5 mharc

Gan ann ach tagairt d'fhoinse AMHÁIN

sármhaith = 8-9 marc
go han-mhaith = 6-7 marc
go maith = 4-5 mharc
réasúnta = 2-3 mharc
lag = 0-1 mharc

AISTE FHADA (60 marc)

Aiste staire = 50 marc

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde = 10 marc

Is féidir an t-athbhreithniú ar an bpróiseas taighde a bheith ina chuid shlán den aiste nó is féidir é a chur i láthair mar ghné ar leith den obair.

Ba cheart an aiste staire a mheas mar aonad agus marcanna as 50 a bhronnadh mar seo a leanas:

<i>Eolas ar an stair – 25 marc</i> Críochnúil cruinn agus ag baint le hábhar an teidil	<i>Sármhaith:</i> 21-25 <i>An-mhaith:</i> 16-20 <i>Go maith:</i> 11-15 <i>Réasúnta:</i> 6-10 <i>Lag:</i> 0-5
<i>Scileanna taighde – 15 mharc – Mar shampla</i> Taighde sách domhain léirithe Úsáid na bhfoinsí Plé cóir cothrom ar na ceisteanna	<i>Sármhaith:</i> 13-15 <i>An-mhaith:</i> 10-12 <i>Go maith:</i> 7-9 <i>Réasúnta:</i> 4-6 <i>Lag:</i> 0-3
<i>Cur i Láthair – 10 marc</i> Litearthacht Léirchruinneas Leagan Amach	<i>Sármhaith:</i> 9-10 <i>An-mhaith:</i> 7-8 <i>Go maith:</i> 5-6 <i>Réasúnta:</i> 3-4 <i>Lag:</i> 0-2

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde (10 marc)

Is féidir é seo a chur i láthair mar chuid ann féin nó mar chuid shlán den aiste.

Ba cheart don scrúdaitheoir an cuntas ar an bpróiseas taighde a mheas ina iomláine, agus marcanna a bhronnadh mar seo a leanas:

Sármhaith: 9-10
An-mhaith: 7-8
Go Maith: 5-6
Réasúnta: 3-4
Lag: 0-2

Roinn 1: CEIST DHOICIMÉAD-BHUNAITHE (CDB) (100 marc)

1. Léirthuiscint (20 marc)

(a)	Cur i gcoinne dídheighilte/an idirdheighilt a choinneáil	5M
(b)	Le síománaíocht	5M
(c)	buamáil tithe/crochadh samhlacha/léirsithe an KKK/bagairtí agus foréigean.
DHÁ cheann ar bith; mura bhfuil ann ach ceann AMHÁIN, bronnar 3 mharc.	5M
(d)	Athbheochan an Ku Klux Klan	5M

2. Comparáid (20 marc)

- (a) **Is ea**, léiríonn an dá dhoiciméad gur úsáid an daoine a bhí i gcoinne an bhaghcait foréigean. D'fhéadfadh sé go gcuimseodh freagraí pointí dá leithéid seo:

Doiciméad A Scríobhann Clifford Durr gur spreag iarracht Chomhairle na Saoránach Geal chun coir a dhéanamh den bhaghcat daoine a bhí i gcoinne an bhaghcait chun “dul i mbun drochghníomhartha”. Maíonn sé gur “cuireadh buamáil leis na bagairtí”. Buamáladh teach Martin Luther King agus teach E.D. Nixon. Dhóigh an Ku Klux Klan roinnt cros, de réir cosúlachta mar imeaglú de shaghas éigin. Cháin an Coimisiún Cathrach agus Comhairle na Saoránach Geal coireanna den sórt sin ach leanann siad de bheith “á ngríosú” lena ráitis phoiblí.

Doiciméad B: Cuireann MLK síos gníomhartha difriúla foréigin agus imeaglaithe, agus maíonn sé go bhfuil na póilíní comhpháirteach i gcoireanna den saghas sin. Tá atmaisféar eaglach ann de bharr “bagairtí agus foréigean leanúnach”. Buamáladh tithe agus samhlacha de dhaoine gorma agus de dhaoine geala a thacaigh le himeascadh go poiblí. Cé go bhfuil dlí ann a thoirmeascann comharthaí d’aon sórt a chur suas, sheas na póilíní i leataobh nuair a bhí na samhlacha á ndó agus níor gabhadh duine ar bith. Ní chuirtear isteach ar choireanna i gcoinne cheannairí an bhaghcait (amhail buamáil teach ministir) ach tugtar cead do bhaill an KKK léirsiú in Montgomery “gan aon chur isteach ó na póilíní”. Measann ceannairí an bhaghcait gur “bagairt leanúnach” iad an KKK.

Marcáiltear gach doiciméad ar scála aistritheach as 5:

Sármhaith = 5 marc Go han-mhaith = 4 marc Go maith = 3 mharc
Réasúnta = 2 mharc Lag = 0-1 mharc

Freagair agus tagairt agat don dá dhoiciméad = 5M uasmharc	10M
--	-----

(b) Doiciméad A NÓ Doiciméad B.

Déantar measúnú ar fhreagra bunaithe ar chaighdeán na bpointí a dhéantar i dtaobh gach doiciméid. D'fhéadfadh na pointí seo a leanas bheith san áireamh:

Doiciméad A Cuirtear síos ar an treoracha a tugadh do na póilíní in Montgomery in doic A. Tugadh treoir do na póilíní “deireadh a chur” le carr-roinnt lucht an bhagcait trí na rialacháin tráchta go léir a fhorfheidhmiú “go docht” ina gcoinne. Ina theannta sin, cinneadh go ndéanfaí na daoine gorma go léir a bhí bailithe i gcomhair carr-roinnt a chúiseamh as bheith ag “síománaíocht”. Léiríonn sé seo gur tugadh treoir do na póilíní, i ndáiríre, lucht an bhagcait a chiapadh mar bhealach chun deireadh a chur leis an mbaghat bus.

Doiciméad B: Léirítear tionchar iompar na bpóilíní in Doic B. Cuireann MLK síos ar conas a cheil gníomhartha póilíní, amhail “lón mór daoine a ghabháil” a gcearta sibhialta ar shaoránaigh ghorma agus a d’fhág iad “gan cosaint an dlí”. Rinne póilíní cathrach éascaíocht ar ghníomhartha mídhleathacha ó dhaoine a bhí i gcoinne an bhagcait, bhí siad ar cheann an tslua sa mhórshiúl nó thug siad neamhaird ar ghníomhartha mídhleathacha. Is féidir le daoine geala samhlacha a dhó agus siúl thart go mustrach agus róbaí KKK orthu, san am céanna tá na céadta daoine gorma á ngabháil gach lá ar “chúiseanna bréige”. Cuireann an litir seo síos ar Thadhg an dá thaobhachas sa chaoi ar chuir na póilíní an dlí i bhfeidhm ar shaoránaigh ghorma agus gheala, agus léiríonn sí go raibh ról na bpóilíní in Montgomery claonta in aghaidh daoine gorma.

Marcáiltear gach doiciméad ar scála aistritheach as 5:

Sármhaith = 5 marc	Go han-mhaith = 4 marc	Go maith = 3 mharc
Réasúnta = 2 mharc	Lag = 0-1 mharc	

Freagair agus tagairt agat don dá dhoiciméad = 5M uasmharc

10M

3. Criticeas (20 marc)

(a) D'fhéadfadh sé go gcuimseodh freagraí pointí dá leithéid seo:

- Scríobhadh an litir le linn an bhagcait agus cuireann sí fianaise chomhaimseartha ar fáil faoi dhul chun cinn an bhagcait.
- Ó tharla gur fear áitiúil é, tá sé de bhuntáiste ag Clifford J. Durr go bhfuil eolas maith aige ar an gcathair, agus thuigfeadh sé tionchar na stailce ar leibhéal áitiúil.
- Ba dhlíodóir é Durr. Chuirfeadh a shaineolas ar chúrsaí dlí ar a chumas gníomhartha lucht tacaíochta an bhagcait agus gníomhartha na ndaoine a bhí ina choinne a chur ina gcomhthéacs ceart dlíthiúil.
- Ba dhuine geal é Durr a thacaigh leis an mbaghat. Mar sin, tugann sé léargas duine ón taobh amuigh ar imeachtaí an bhagcait a bhí á reáchtáil ag daoine gorma. Is féidir leis trácht ar ghníomhartha na ndaoine geala a bhí i gcoinne an bhagcait gan claonadh i dtreo daoine gorma a chur ina leith.
- Tá fianaise úsáideach thábhachtach fhíorasach ar fáil ina chuntas amhail go ndeachaigh triúr Coimisinéirí Cathrach a bhí freagrach as forfheidhmiú an dlí le Comhairle na Saoránach Geala, a raibh sé mar chuspóir aici an idirdheighilt a choinneáil.

- Tugann sé léirmhíniú ar a mhímhacánta agus a bhí na húdaráis chathrach agus iad ag rá gur “údar náire” é an t-imeagló agus an foréigean ach san am céanna spreag siad gníomhartha foréigin mar sin lena “ráitis phoiblí”.

Marcáiltear caighdeán an fhreagra ar scála aistritheach as 10:

Sármhaith = 9-10 marc Go han-mhaith = 7-8 marc Go maith = 5-6 mharc
Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc 10M

- (b) Tá doiciméad B éifeachtach maidir le cás a dhéanamh go raibh a gcearta sibhialta á séanadh ar lucht tacaíochta an bhaghcait agus go raibh siad á bhfágáil gan chosaint ón dlí.

D’fhéadfadh sé go gcuimseodh freagraí pointí dá leithéid seo:

- scríobhann ceannairí an bhaghcait faoi bhagairtí agus foréigean “leanúnach”, a bhfuil fíorbheagán á dhéanamh fúthu, de réir cosúlachta.
- tá “údarú á dhéanamh ag oifigigh chathrach agus stáit” líon mór daoine gorma a ghabháil agus iad á bhfágáil gan cosaint ar bith.
- chuaigh oifigigh phoiblí, ar cheart dóibh gníomhú ar son shaoránaigh Montgomery go léir, le heagraíochtaí amhail Comhairle na Saoránach Geal chun cur i gcoinne dídheighilte agus “gan aon rud á dhéanamh acu chun an foréigean a chosc”.
- bhí póilíní cathrach ar cheann an tslua sa mhórshiúl chuig cearnóg phoiblí áit ar crochadh samhlacha, cé go raibh dlí ann a thoirmisc “comharthaí d’aon sórt” a chur suas sa cheantar.
- thuairiscigh na meáin áitiúla ar ghníomhartha foréigin, a thacaíonn le ráitis ó MLK agus a chomhcheannairí.
- ní chuireann na hoifigigh chathrach isteach ar choireanna i gcoinne lucht an bhaghcait agus maíonn méara na cathrach gur “bheart bolscaireachta” é ionsaí bhuamála ar theach ministir chun tacaíocht a fháil don bhaghat.
- Tugtar cead d’eagraíochtaí ciníocha amhail an KKK léirsiú “gan aon chur isteach ó na póilíní” ach san am céanna tá na céadta daoine gorma á ngabháil gach lá ar chúiseanna “bréige”.
- Ní féidir le daoine gorma/lucht an bhaghcait brath ar na póilíní, oifigigh chathrach ná an dlí chun iad a chosaint.

Marcáiltear caighdeán an fhreagra ar scála aistritheach as 10:

Sármhaith = 9-10 marc Go han-mhaith = 7-8 marc Go maith = 5-6 mharc
Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc 10M

4. *Comhthéacsúchán (40 marc)*

I gceist 4, tosaítear le marcáil de réir ailt.

Marc Carnach = Uas. 24 mharc **Meastóireacht Ghinearálta** = Uasmhéid 16 mharc

Marc Carnach (MC)

Marcanna iad seo a bhronntar maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste a cuireadh.

Roinnfídh an ceartaitheoir an freagra ina ailt nó a chomhionannas.

D'fhéadfadh sé go gcuimseodh alt nó a chomhionannas pointí dá leithéid seo:

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus/nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eipeasóid, pas nó stáitse i seicheamh eachtraí;
- (iii) Gné de thopaic/shaincheist, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (iv) Pointe in argóint nó plé, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (v) Míniú coincheapa nó téarma, e tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (vi) Líon ráitis fíorais shuntasacha, ábhartha, míniú nó trácht ar féidir, cé nach bhfuil siad nasctha ná ceangailte dá chéile, iad a thabhairt san áireamh agus a mheasúnú mar chomhionannas ailt;
- (vii) Alt nó achoimre mhaith chlabhsúir a mbeadh níos mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = uasmhéid 4 mharc)

I ndiaidh an cheist a roinnt ina háilt nó a chomhionannas, bronnfaidh an ceartaitheoir marcanna do gach alt nó a chomhionannas mar seo a leanas:

Sármhaith:	11-12 mharc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchttaireachta. Cuireadh in iúl go soiléir é, cruinn agus faisnéis shubstaintiúil.
An-mhaith:	8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith:	6-7 mharc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta:	3-5 mharc	Eolas teoranta/ar éigean é á chur i láthair.
Lag:	0-2 mharc	Gan tábhacht/gan baint le hábhar/botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

Agus marcanna MG á mbronnadh, cuirfidh an scrúdaitheoir san áireamh cé chomh maith agus a láimhseálann an t-iarrthóir an cheist a cuireadh. Beidh an tábla grádúcháin seo a leanas i bhfeidhm:

<i>Sármhaith:</i>	14-16 mharc
<i>An-mhaith:</i>	11-13 mharc
<i>Go Maith:</i>	6-10 marc
<i>Réasúnta:</i>	4-5 mharc
<i>Lag:</i>	2-3 mharc
<i>An-lag:</i>	0-1 mharc

Agus marcanna MG á mbronnadh, níor cheart go mbeadh an scrúdaitheoir ag súil le freagraí níos iomláine ná 40% i gcomparáid leis na freagraí ar na ceisteanna níos faide maidir le topaicí i Roinn 2 agus i Roinn 3.

Leanann prionsabal seo na marcála de réir ailt (MC agus MG) ar aghaidh ar feadh Roinn 2 agus 3. Tá an coibhneas MC go MG le fanacht mar 60/40 ar feadh an scrúdpháipéir.

**Roinn 2 agus Roinn 3:
ÉIRE agus AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (200 MARC)**

2021: Freagair ceist AMHÁIN as gach ceann de DHÁ thopaic.

I Roinn 2 agus 3, iarrtar ar iarrthóirí freagra a thabhairt ar cheist staire. Marcálfar a bhfreagraí faoi dhá cheannteideal:

Marc Carnach (MC) Marcanna iad seo a bhronntar maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste a cuireadh.

Uasmhéid MC = 60 marc.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) do chaighdeán an fhreagra trí chéile i gcomhthéacs na ceiste a cuireadh.

Uasmhéid MG = 40 marc.

Marcáil an Freagra

Chun an freagra a mharcáil, rachaidh an ceartaitheoir i ngleic leis an ábhar go neamhchlaonta maidir le raon na bhfreagraí bailí ar féidir bheith ag súil leo ó iarrthóir ag an leibhéal seo agus le tuiscint ar an raon eolais agus scileanna stairiúla atá á éileamh sa siollabas. Roinnfidh an ceartaitheoir an freagra ina ailt nó a chomhionannas:

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus/nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eipeasóid, pas nó stáitse i seicheamh eachtraí;
- (iii) Gné de thopaic/shaincheist, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (iv) Pointe in argóint nó plé, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (v) Míniú coincheapa nó téarma, e tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (vi) Líon ráitis fíorais shuntasacha, ábhartha, míniú nó trácht ar féidir, cé nach bhfuil siad nasctha ná ceangailte dá chéile, iad a thabhairt san áireamh agus a mheasúnú mar chomhionannas ailt;
- (vii) Alt nó achoimre mhaith chlabhsúir a mbeadh níos mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = uasmhéid 4 mharc)

Bronnfaidh an ceartaitheoir marcanna do gach alt nó a chomhionannas mar seo a leanas:

Marc Carnach (MC) (Uasmhéid = 60 marc)

Sármhaith: 11-12 mharc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchtairacht. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
An-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 mharc	Eolas fíúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 mharc	Eolas teoranta/ar éigean é á chur i láthair
Lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht/gan baint le hábhar/botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) (Uasmharc = 40 marc)

Sármhaith: 34-40 marc	Sármhaith sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, go háirithe sa chás go léirítear foghlaim mhionghéar, léitheoireacht leathanréimseach, cumas anailíse nó tráchtairacht fhorleitheadach.
An-mhaith: 28-33 marc	Go han-mhaith – ach gan é a bheith sármhaith – sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, i.e. cruinn agus cuimsitheach.
Go Maith: 22-27 marc	Ar chaighdeán maith ó thaobh an chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, ach gan é a bheith eisceachtúil maidir leis an eolas ná an tráchtairacht a chuirtear ar fáil.
Réasúnta: 16-21 mharc	Iarracht réasúnta an cheist a cuireadh a fhreagairt, ach lochtanna sonracha air, e.g. tráchtairacht neamhiomlán, sonraí nach mbaineann le hábhar, míchruinneas ó thaobh fíricí.
Lag: 10-15 mharc	Go dona sa mhéid agus go dteipeann ar an iarrthóir an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt, ach fíúntas áirithe leis ina dhiaidh sin féin.
An-lag: 0-9 marc	Freagra an-dona nach bhfuil ann, ar an gcuid is fearr de, ach blúiríní eolais.

Agus marcanna MG á mbronnadh, déanfaidh an scrúdaitheoir feabhas an fhreagra a mheas agus na gnéithe seo a leanas á gcur san áireamh de réir mar is cuí:

- Cé chomh mór is a léirigh an t-iarrthóir cumas anailís a dhéanamh ar na nithe a bhaineann leis an gceist a cuireadh (i.e. níos mó ná tuairisc reacaireachta sa fhreagra)?
- Cé chomh maith is a láimhseáil an t-iarrthóir an fhianaise a bhaineann le hábhar a chuireann bonn iontaofa faoina c(h)uid anailíse?
- Cé chomh mór is a léirigh an t-iarrthóir cumas cúis a chur i láthair agus a theacht ar lón tátail (i.e. an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt)?

ROINN 2: ÉIRE

Éire: Topaic 1

Éire agus an tAontas, 1815-1870

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Fuascailt + Reipéil)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (rialtas + freagraí príobháideacha)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

Éire: Topaic 2

Gluaiseachtaí ar son leasú polaitíochta agus sóisialta, 1870-1914

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (cén fáth + conas)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

Éire: Topaic 3

Ar thóir an fhlaithis agus tionchar na críochdheighilte, 1912-1949

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (idirbheartaíocht + téarmaí)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (príomhimeachtaí + féiniúlacht)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Thuaidh + Theas)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

Éire: Topaic 4
Diaspóra na hÉireann, 1840-1966

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (dúshláin + deiseanna)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (cad a mheall imircigh chuig an
mBreatain + comhshamlú)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40

Éire: Topaic 5
An pholaitíocht agus an tsochaí i dTuaisceart Éireann, 1949-1993

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Comhaontú Sunningdale + cén fáth ar chlis air)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40

Éire: Topaic 6
An rialtas, an geilleagar agus an tsochaí i bPoblacht na hÉireann, 1949-1989

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Na Náisiúin Aontaithe + Comhphobal
Eacnamaíochta na hEorpa)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40

ROINN 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 1 **An náisiúnachas agus foirmiú stát san Eoraip, 1815-1871**

1.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
2.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
3.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
4.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 2 **Náisiúnstáit agus teannas idirnáisiúnta, 1871-1920**

1.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
2.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
3.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
	TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (cogaíocht + réabhlóid)	
	Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50	
4.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 3 **Deachtóireacht agus daonlathas san Eoraip, 1920-1945**

1.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
2.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
3.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
4.	Uasmharc MC = 60	Uasmharc MG = 40
	TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné	
	Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50	

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 4
Easaontas agus athailíniú san Eoraip, 1945-1992

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (intíre + eachtrach)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 5
Cúlú na hEorpa ó impireachtaí agus an toradh, 1945-1990

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (An Bhreatain + An India)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACHT 2021

SCÉIM MHARCÁLA

STAIR AN NUA-AOIS LUATH

ARDLEIBHÉAL

AN TUARASCÁIL AR AN STAIDÉAR TAIGHDE (TST)
(100 marc)

LÉITEAR AN tIOMLÁN SULA MARCÁILTEAR AON NÍ!

PLEAN IMLÍNEACH (15 mharc)

Foinsí a lua = 6 mharc Gnéithe eile = 9 marc

Foinsí a lua

Iarrtar trí fhoinse chuí a lua.

Gach foinse chuí a lua go cruinn = 2 mharc

Údar agus teideal amháin = 1 mharc

Mír eolais eile sa bhreis air sin mar fhianaise (e.g. foilsitheoir, dáta) = 1 mharc

2 mharc x 3 = uasmhéid 6 mharc maidir le trí fhoinse

N.B. 'Ní ghlacfar le gnáth-théacsleabhair scoile mar fhoinsí oiriúnacha chun críche staidéir thaighde.' RO/CNCM *Treoirlínte*, lch 14.

An t-ábhar staidéir atá molta a shainiú agus bunús a thabhairt dó, ag sonrú na n-aidhmeanna agus an chuir chuige atá i gceist.

An leagann an t-iarrthóir amach go soiléir an t-ábhar a bhfuil sé i gceist staidéar a dhéanamh air agus an chúis go ndéantar? An leagann an t-iarrthóir amach na haidhmeanna leis an staidéar agus an chaoi ar dóigh go mbainfear amach iad?

Maidir le gach ceann de na trí chritéar, cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Sainiú agus bunús
(uasmharc = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Aidhmeanna a shonrú
(uasmharc = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Cur chuige a shonrú
(uasmharc = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

MEASTÓIREACHT AR NA FOINSÍ (25 marc)

Tagairt a dhéanamh do láidreachtaí agus/nó laigí na bhfoinsí agus léargas a thabhairt ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar.

Cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Tagairt do na TRÍ fhoinse GO LÉIR

sármhaith = 22-25 mharc
go han-mhaith = 17-21 mharc
go maith = 13-16 mharc
réasúnta = 9-12 mharc
lag = 0-8 marc

Gan ann ach tagairt do DHÁ fhoinse

sármhaith = 15-17 mharc
go han-mhaith = 12-14 mharc
go maith = 9-11 mharc
réasúnta = 6-8 mharc
lag = 0-5 mharc

Gan ann ach tagairt d'fhoinse AMHÁIN

sármhaith = 8-9 marc
go han-mhaith = 6-7 mharc
go maith = 4-5 mharc
réasúnta = 2-3 mharc
lag = 0-1 mharc

AISTE FHADA (60 marc)

Aiste staire = 50 marc

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde = 10 marc

Is féidir an t-athbhreithniú ar an bpróiseas taighde a bheith ina chuid shlán den aiste nó is féidir é a chur i láthair mar ghné ar leith den obair.

Ba cheart an aiste staire a mheas mar aonad agus marcanna as 50 a bhronnadh mar seo a leanas:

<i>Eolas ar an stair – 25 marc</i> Críochnúil cruinn agus ag baint le hábhar an teidil	<i>Sármhaith:</i> 21-25 <i>An-mhaith:</i> 16-20 <i>Go maith:</i> 11-15 <i>Réasúnta:</i> 6-10 <i>Lag:</i> 0-5
<i>Scileanna taighde – 15 mharc – Mar shampla</i> Taighde sách domhain léirithe Úsáid na bhfoinsí Plé cóir cothrom ar na ceisteanna	<i>Sármhaith:</i> 13-15 <i>An-mhaith:</i> 10-12 <i>Go maith:</i> 7-9 <i>Réasúnta:</i> 4-6 <i>Lag:</i> 0-3
<i>Cur i Láthair – 10 marc</i> Litearthacht Léirchruinneas Leagan Amach	<i>Sármhaith:</i> 9-10 <i>An-mhaith:</i> 7-8 <i>Go maith:</i> 5-6 <i>Réasúnta:</i> 3-4 <i>Lag:</i> 0-2

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde (10 marc)

Is féidir é seo a chur i láthair mar chuid ann féin nó mar chuid shlán den aiste.

Ba cheart don scrúdaitheoir an cuntas ar an bpróiseas taighde a mheas ina iomláine, agus marcanna a bhronnadh mar seo a leanas:

Sármhaith: 9-10
An-mhaith: 7-8
Go maith: 5-6
Réasúnta: 3-4
Lag: 0-2

Roinn 1: CEIST DHOICIMÉAD-BHUNAITHE (CDB) (100 marc)

1. Léamhthuiscint (20 marc)

- (a) Chreid na Sínigh go raibh na Portaingéalaigh ag baint úsáid as an teach chun spiaireacht orthu. 5M
- (b) Ba chóir iad a ruaigeadh/a dhíbirt ó Zhaoqing. 5M
- (c) Tháinig siad ó Macao go Shanzhou. 5M
- (d) Léirigh siad Eorpaigh i bhfeistis ghearra/ag rá an phaidrín/claimhte á gcaitheamh ina gcriosanna acu/ag adhradh Dé ar leathghlúin/ag troid i gcomhrac aonair.
(DHÁ cheann ar bith, 3M + 2M) 5M

2. Comparáid (20 marc)

- (a) Léiríonn an dá dhoiciméad go raibh amhras ann faoi na hÍósánaigh, nó, Léiríonn Doiciméad A amhras ach léiríonn Doiciméad B meascán de dhímheas agus glacadh. D'fhéadfadh sé go gcuimseodh freagraí pointí dá leithéid seo:

Doic A

- Síltear go bhfuil na hÍósánaigh ina spairí Portaingéalacha.
- Tháinig siad i dtír ar a gclisteacht thar na bearta chun “cleasa” a imirt ar dhaoine áitiúla lena leanúint.
- Ceaptar go bhfuil a reiligiún “aisteach”, agus tá bréaga agus calaois i gceist leis, más fíor.
- Meallann siad deisceabail le clog draíochta a “bhuaileann as a stuaim féin,” de réir cosúlachta.

Doic B

- Tá dímhéas ar na hEorpaigh agus b'ábhar magaidh iad. Déanann na haisteoirí stáitse magadh faoina gcuid feistis agus faoina gcuid éadaí.
- Tá na haisteoirí stáitse “in aghaidh na Críostaíochta” ina gcuid geáitsí.
- Mar sin féin, níl gach duine sa tSín amhrasach faoi/doicheallach leis na hÍósánaigh. Tacaíonn na Giúistísí leis na hÍósánaigh trí bheannú go béasach dóibh agus trí shiúl ar feadh na sráide in éineacht leo.

Marcáiltear gach doiciméad ar scála aistritheach as 5:

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc Go maith = 3 mharc
Réasúnta = 2 mharc Lag = 0-1 mharc 10M

Freagair agus tagairt agat don dá dhoiciméad = uasmharc 5 mharc

(b) A b'fhéidir, ach glactar le A nó B, agus marcáiltear caighdeán an fhreagra.

Doic A:

- B'fhéidir go gcuirfí na hÍosánaigh faoi bhagairt mhór dá gcuirfí spaireacht ina leith.
- Maítear gur tháinig siad i dtír ar a “gclisteacht thar na bearta” maidir le cleasaíocht, calaois agus bréaga, rud a dhéanfadh ábhar ionsaí díobh do mhuintir/údaráis na Síne.
- Tá a stádas sa tSín faoi bhagairt nuair a chuireann Gobharnóir Zhaoqing faoi fhiosrúchán iad.
- Má fhaightear ciontach iad i dtaobh spaireachta/bréagadóireachta, díbreofar iad. Ní cosúil go bhfuil siad faoi bhagairt, ní ábhar imní ach a láithreach in Zhaoqing.

Doic.B:

- Is ábhar magaidh agus gáirsiúlachta iad na hÍosánaigh nuair a dhéanann na haisteoirí stáitse magadh fúthu.
- Baineann an bhagairt lena ndínit seachas a mbeatha óir cuirtear síos ar gheáitsí na n-aisteoirí stáitse mar rud a “chuirfeadh gáire” ort seachas aon rud níos tromchúisí ná sin.
- Níl na hÍosánaigh faoi bhagairt mhór mar caitheann Giúistísí Shaozhou leo le meas, agus léiríonn siad a gcion ar na hÍosánaigh os comhair an tsaoil trí bheannú dóibh “le sollúntacht agus dea-bhéasa” agus trína dtionlacan ar feadh na sráideanna. Chuirfeadh sé seo in iúl don ghnáthphobal nár cheart aon dochar a dhéanamh do na hÍosánaigh.

Marcáiltear gach doiciméad ar scála aistritheach as 5:

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc Go maith = 3 mharc
Réasúnta = 2 mharc Lag = 0-1 mharc 10M

Freagair agus tagairt agat don dá dhoiciméad = uasmharc 5 mharc

3. Criticeas (20 marc)

- (a) Is foinse luachmhar staire í dialann Matteo Ricci. D'fhéadfadh sé go gcuimseodh freagraí pointí dá leithéid seo:
- Is foinse phríomha í an dialann, rud a chiallaíonn gur cuntas ó bhunfhoinse ar shaol na Síne sna 1580idí-1600idí é cuntas Ricci.
 - Bhí labhairt agus scríobh na Síne aige agus bhí sé in ann saol na Síne a thuiscint agus a mhíniú.
 - Tuigeann sé an dearcadh Síneach ar mhisean na nÍosánach agus is féidir leis cur síos ar an bhfáth a raibh amhras chomh láidir sin ann faoi na hÍosánaigh. “Chreid na Síneigh...”
 - Ní cheileann sé an méid a chuirtear i leith na nÍosánach, fiú amháin nuair a chuirtear bréagadóireacht agus cleasaíocht ina leith. Léiríonn sé seo go bhfuil a chuntas measartha oibiachtúil.
 - Tugann sé léargas ar ghnéithe difriúla de shaol an Síne, ní gá go mbeadh an rud a bheadh inghlactha i gcathair amháin (e.g. íoladhradh in Nanhuasai) inghlactha in áiteanna eile.
 - Tugann an cuntas i ndoiciméad A eolas úsáideach ar an bhfáth ar díbríodh na hÍosánaigh ó Zhaoqing.

Marcáiltear caighdeán an fhreagra ar scála aistritheach as 10:

Sármhaith = 9-10 marc Go han-mhaith = 7-8 marc

Go maith = 5-6 mharc Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc
10M

- (b) Léiríonn Doic B go raibh dearchtaí difriúla i measc na Síneach i dtaobh na nEorpach/Críostaithe. D'fhéadfadh sé go gcuimseodh freagraí pointí dá leithéid seo:
- Is ábhar magaidh iad na hEorpaigh do na haisteoirí stáitse ó Macao agus déanann siad scigmhagadh faoi ghnéithe dá gcuma/dá n-iompar chun magadh a dhéanamh fúthu.
 - Gáire an lucht féachana a bhaineann sult as geáitsí frith-Chríostaí na n-aisteoirí.
 - Os a choinne sin, tá tacaíocht ann ó na Giúistísí, a léiríonn a meas ar na hÍosánaigh fiú os comhair na n-aisteoirí atá ag magadh fúthu.
 - Beannaíonn duine amháin de na Giúistísí d'Athair Nicolo le “sollúntacht agus dea-bhéasa” agus éiríonn duine eile de na Giúistísí óna chathaoir chun siúl in éineacht leis. Ba chomharthaí measa d'aon turas iad na gothaí sin, atá i gcodarsnacht le geáitsí gáirsiúla na n-aisteoirí.

Marcáiltear caighdeán an fhreagra ar scála aistritheach as 10:

Sármhaith = 9-10 marc Go han-mhaith = 7-8 marc

Go maith = 5-6 mharc Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc
10M

4. Comhthéacsúchán (40 marc)

I gceist 4, tosaítear le marcáil de réir ailt.

Marc Carnach = Uasmharc. 24 marc **Meastóireacht Ghinearálta** = Uasmharc 16 mharc

Marc Carnach (MC)

Marcanna iad seo a bhronntar maidir le hábhar staire atá cruinn agus atá ag baint le hábhar na ceiste a cuireadh.

Roinnfídh an ceartaitheoir an freagra ina ailt nó a chomhionannas.

D'fhéadfadh sé go gcuimseodh alt nó a chomhionannas pointí dá leithéid seo:

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus/nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eipeasóid, pas nó stáitse i seicheamh eachtraí;
- (iii) Gné de thopaic/shaincheist, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (iv) Pointe in argóint nó plé, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (v) Míniú coincheapa nó téarma, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (vi) Líon ráitis fíorais shuntasacha, ábhartha, míniú nó trácht ar féidir, cé nach bhfuil siad nasctha ná ceangailte dá chéile, iad a chur san áireamh agus a mheasúnú mar chomhionannas ailt;
- (vii) Alt nó achoimre mhaith chlabhsúir a mbeadh níos mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = uasmharc 4 mharc)

I ndiaidh an cheist a roinnt ina hailt nó a gcomhionannas, bronnfaidh an ceartaitheoir marcanna do gach alt nó a chomhionannas mar seo a leanas:

Sármhaith: 11-12 mharc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchttaireachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
An-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 mharc	Eolas teoranta/ar éigean é á chur i láthair
Lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht/gan baint le hábhar/botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

Agus marcanna MG á mbronnadh, cuirfidh an scrúdaitheoir san áireamh cé chomh maith agus a láimhseálann an t-iarrthóir an cheist a cuireadh. Beidh an tábla grádúcháin seo a leanas i bhfeidhm:

Sármhaith: 14-16 mharc	Agus marcanna MG á mbronnadh, níor cheart go mbeadh an scrúdaitheoir ag súil le freagraí níos iomláine ná 40% i gcomparáid leis na freagraí ar na ceistanna níos faide maidir le topaicí i Roinn 2 agus i Roinn 3.
An-mhaith: 11-13 mharc	
Go maith: 6-10 marc	
Réasúnta: 4-5 mharc	
Lag: 2-3 mharc	
An-lag: 0-1 mharc	Leanann prionsabal seo na marcála de réir ailt (MC agus MG) ar aghaidh ar feadh Roinn 2 agus 3. Tá an coibhneas MC go MG le fanacht mar 60/40 ar feadh an scrúdpháipéir.

**Roinn 2 agus Roinn 3:
AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (200 MARC)**

2021: Freagair ceist AMHÁIN as gach ceann de DHÁ thopaic.

I Roinn 2 agus 3, iarrtar ar iarrthóirí freagra a thabhairt ar cheist stairiúil. Marcálfar a bhfreagraí faoi dhá cheannteideal:

Marc Carnach (MC) Marcanna iad seo a bhronntar maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste a cuireadh.

Uasmhéid MC = 60 marc.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) do chaighdeán an fhreagra trí chéile i gcomhthéacs na ceiste a cuireadh.

Uasmhéid MG = 40 marc.

Marcáil an Freagra

Chun an freagra a mharcáil, rachaidh an ceartaitheoir i ngleic leis an ábhar go neamhchlaonta maidir le raon na bhfreagraí bailí ar féidir bheith ag súil leo ó iarrthóir ag an leibhéal seo agus le tuiscint ar an raon eolais agus scileanna stairiúla a éilíonn an siollabas. Roinnfídh an ceartaitheoir an freagra ina ailt nó a chomhionannas:

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus/nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eipeasóid, pas nó stáitse i seicheamh eachtraí;
- (iii) Gné de thopaic/shaincheist, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (iv) Pointe in argóint nó plé, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (v) Míniú coincheapa nó téarma, le tagairtí fíorasacha tacaíochta;
- (vi) Líon ráitis fíorais shuntasacha, ábhartha, míniú nó trácht ar féidir, cé nach bhfuil siad nasctha ná ceangailte dá chéile, iad a chur san áireamh agus a mheasúnú mar chomhionannas ailt;
- (vii) Alt nó achoimre mhaith chlabhsúir a mbeadh níos mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = uasmhéid 4 mharc)

Bronnfaidh an ceartaitheoir marcanna do gach alt nó a chomhionannas mar seo a leanas:

Marc Carnach (MC) (Uasmhéid = 60 marc)

Sármhaith: 11-12 mharc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchtairacht. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
An-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 mharc	Eolas teoranta/ar éigean é á chur i láthair
Lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht/gan baint le hábhar/botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) (Uasmhéid = 40 marc)

Sármhaith: 34-40 marc	Sármhaith sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, go háirithe sa chás go léirítear foghlaim mhionghéar, léitheoireacht leathanréimseach, cumas anailíse nó tráchtairacht fhorleitheadach.
An-mhaith: 28-33 marc	Go han-mhaith – ach gan é a bheith sármhaith – sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, i.e. cruinn agus cuimsitheach.
Go maith: 22-27 marc	Ar chaighdeán maith ó thaobh an chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, ach gan é a bheith eisceachtúil maidir leis an eolas ná an tráchtairacht a chuirtear ar fáil.
Réasúnta: 16-21 mharc	Iarracht réasúnta an cheist a cuireadh a fhreagairt, ach lochtanna sonracha air, e.g. tráchtairacht neamhiomlán, sonraí nach mbaineann le hábhar, míchruinneas ó thaobh fíricí.
Lag: 10-15 mharc	Go dona sa mhéid agus go dteipeann ar an iarrthóir an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt, ach fiúntas áirithe leis ina dhiaidh sin féin.
An-lag: 0-9 marc	Freagra an-dona nach bhfuil ann, ar an gcuid is fearr de, ach blúiríní eolais.

Agus marcanna MG á mbronnadh, déanfaidh an scrúdaitheoir feabhas an fhreagra a mheas agus na gnéithe seo a leanas á gcur san áireamh de réir mar is cuí:

- Cé chomh mór is a léirigh an t-iarrthóir cumas anailís a dhéanamh ar na nithe a bhaineann leis an gceist a cuireadh (i.e. níos mó ná tuairisc reacaireachta sa fhreagra)?
- Cé chomh maith is a láimhseáil an t-iarrthóir an fhianaise a bhaineann le hábhar a chuireann bonn iontaofa faoina c(h)uid anailíse?
- Cé chomh mór is a léirigh an t-iarrthóir cumas cúis a chur i láthair agus a theacht ar lón tátail (i.e. an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt)?

ROINN 2: ÉIRE

Éire: Topaic 1

Leasú agus Reifirméisean in Éirinn na dTúdarach, 1494-1558

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Anraí VIII + Éadbhard VI)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (cén fáth + cé chomh rathúil)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

Éire: Topaic 2

Éirí amach agus concas in Éirinn le linn réimeas Eilíse, 1558-1603

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Baile Átha Cliath + an Pháil)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (cuireadh an t-éirí amach faoi chois + rath na plandála) Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (rath + teip)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

Éire: Topaic 3

An ríocht in aghaidh na coilíneachta – an streachailt don lámh in uachtar in Éirinn, 1603-1660

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (reiligiúnach + plandáil)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Cén fáth + na teistíochtaí)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (saintréithe + athrú in Éirinn)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

Éire: Topaic 4
Cinsealacht choilíneachta á bunú, 1660-1715

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Séarlas II + Séamas II)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

Éire: Topaic 5
Coilíneacht v. An choilíneacht in aghaidh na ríochta – teannas in Éirinn i lár an 18ú haois déag, 1715-1770

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (gearáin + cé chomh héifeachtach)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

Éire: Topaic 6
Deireadh na ríochta Éireannaí agus bunú an Aontais, 1770-1815

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (as na trí cinn atá ar fáil)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

ROINN 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 1

An Eoraip ón Athbheochan go dtí an Reifirméisean, 1492-1567

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (An Eoraip agus Sevilla)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (tosaigh sa Ghearmáin + níor éirigh go hiomlán leis) Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 3

Dul ar gcúl na Sean-Eorpa, 1609-1660

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné ("réabhlóid mhíleata" agus an Cogadh Tríocha Bliain) Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 4

An Eoraip le linn ré Louis XIV, 1660-1715

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (Streltsy + teorainneacha)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 5
Impireachtaí á mbunú, 1715-1775

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (taidhleoireacht + pleanáil mhíleata)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 6
Impireachtaí faoi réabhlóid, 1715-1775

1. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
2. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
TABHAIR DO D'AIRE: DHÁ ghné (talmhaíocht + tionsclaíocht)
Mura bhfuil ann ach CEANN amháin, Uasmharc. MC = 50
3. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40
4. Uasmharc MC = 60 Uasmharc MG = 40

Appendix 1

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthrata a bhronnadh ar iarrthóirí nach ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna don scrúdú. Ba chóir freisin an marc bónais sin a **shlánú síos**.

Tábla 300 @ 10%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 300 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 10% gnáthrata an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthrata i gcás 225 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mharc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
226	22
227 - 230	21
231 - 233	20
234 - 236	19
237 - 240	18
241 - 243	17
244 - 246	16
247 - 250	15
251 - 253	14
254 - 256	13
257 - 260	12
261 - 263	11

Bunmharc	Marc Bónais
264 - 266	10
267 - 270	9
271 - 273	8
274 - 276	7
277 - 280	6
281 - 283	5
284 - 286	4
287 - 290	3
291 - 293	2
294 - 296	1
297 - 300	0

